

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ.

Ἡ Ἀντίπαρος μικρὰ πετρώδης νῆσος, ἔχουσα περιφέρειαν εἰς περίπου Γαλλικῶν λευγῶν καὶ κειμένη ἀντικρὺ τῆς Ἠλύου, ὑπῆρχε μόλις γνωστὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους γεωγράφους ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐλιαρος. Ἐπὶ τῆς νήσου πρώτη εὑρίσκεται τὸ περίφημον ὑπόγειον σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου, τοῦ ὁποῦ οὐδεμία περιγραφὴ γενομένη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων διεσώθη μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Ἡ πρώτη εἰς τούτο γνωστὴ κατὰ βεβαιὰς Εὐρωπαϊοῦ περιηγητοῦ ὑπῆρξεν ἡ γενομένη ἐν ἔτει 1673, ὑπὸ τοῦ Κυρίου Νισενταίου, πρεσβείως τῆς Γαλλίας παρὰ τῆ Ὀθωμάνικῃ Πόλει, ὅστις συνέταξε καὶ τὴν πρώτην περὶ τούτου σωζομένην παρὰ τοῖς Εὐρωπαικοῖς περιγραφὴν.

Ἄλλ' ὁ ἀρχαιολόγος οὗτος, ἂν καὶ περιγράφῃ ἀκριβῶς ὅσα μέρη τοῦ σπηλαίου τῆς Ἀντιπάρου εἶχε περιγραφῆ, ἀλλὰ φάνεται προκατελιημένος ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες κυριευόμενοι ὑπὸ δουδικυμονίας δὲν προύχρησαν παντελῶς εἰς ἐξέτασιν τοῦ σπηλαίου τῆς Ἀντιπάρου, νομίζοντες αὐτὸ

ὁδὸν τινα τοῦ ταρτάρου, ἐν ᾧ αἱ ἐν αὐτῷ εὐρεθεῖσαι Ἑλληνικαὶ ἀρχαῖαι ἐπιγραφαὶ, ἀναφερόμεναι καὶ ὑπὸ τοῦ προμνηθέντος περιηγητοῦ Νισενταίου, ἂν καὶ διεφθαρμέναι ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ μὴ δυνάμεναι ν' ἀναγνωσθῶσιν, ἀποδεικνύουσιν ὅμως ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σπηλαίου τούτου. Ἡ δὲ κατὰ τοὺς εἰσελθόντας εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου διαφορὸς Ἕλληνας καὶ ξένους περιηγητὰς ἀκριβῆς περιγραφὴ εἶναι ἡ ἀκόλουθος.

Τὸ σπήλαιον τοῦτο ἔχει τὸ στόμιον αὐτοῦ ἐπὶ σωροῦ βράχων, ἀπέχοντος τοῦ Λίγαλου ἡμισέλιαν περίπου Γαλλικῆν λευγαν, καὶ παρουσιάζει κατ' ἀρχὰς ἄντρον ἔχον θόλον πέτρινον κεκαλυμμένον ὑπὸ ἀκανθῶν καὶ ἄλλων ἐρπετωδῶν φυτῶν. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ τοῦ ἀντροῦ τούτου ὑψοῦται βράχος εἰς σχῆμα ἀνίσου στήλης· ἀλλὰ μετὰ τινα θήματα ὁ μὲν θόλος χαμηλοῦται, τὸ δὲ ἔδαφος ἐκλείπει, οἱ δὲ τοῖχοι προσεγγίζουσιν ἀλλήλους, καὶ εὑρίσκεται τις ἐπὶ τοῦ χείλους ὅπῃς σχεδὸν κατὰ κάθετον κατωφερούς· εἰς δὲ τὴν ἄβυσσον ταύτην

καταβαίνει ὁ περιγητής κρεμώμενος ὑπὸ σχοινίων ἐξηρημένων ὑπὸ τοῦ βράχου καὶ φωτιζόμενος ὑπὸ λαμπάδων. Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν τὸ ὑπόγειον ἔχει τινα περιστροφὴν, ἀλλ' ἀκολούθως φέρει εἰς εἶδος στέγης μετὰ τὴν ὁποίαν ἡ γῆ ἐκλείπει ὅλως διόλου.

Ἄφου δὲ καταβῆ τις διὰ τῶν σχοινίων εἰς βάθος δεκαπέντε περίπου πηγῶν, τότε χρειάζεται πολὺ θάρρος διὰ τὴν ἐξακολουθήσῃ· διότι εὐρίσκεται ἐπὶ στενοῦ τινος βράχου ἔχοντος στρογγύλην ἐπιφάνειαν, καὶ ἐκ μὲν τοῦ δεξιῦ μέρους ὑπάρχουσι ἀχανῆ βάραιθρα πρὸς τὰ ὁποῖα κλίνει τὸ ἔδαφος, ἐκ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ ἐκτείνεται τοῖχος ἀπόκρημνος· πανταχόθεν δὲ πίπτουσι σταγῶνες ὕδατος, ἀποκαθιστῶσαι τὸ μὲν ἔδαφος ὑγρὸν καὶ ὀλισθηρὸν, τὴν δὲ ἀτμοσφαῖραν ἐπὶ τοσοῦτον πνιγρὰν καὶ ὀμιχλώδη, ὥστε τὰ φῶτα δὲν φέγγουσι πλέον, ἀλλ' ὁμοιάζουσι φωτεινὰς στιγμάς. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀτραπὸς διὰ τῆς ὁποίας ἀναγκάζεται τὸ διέλθῃ τις ἰκανὸν διάστημα θαδίζων παρὰ τοὺς κρημνοὺς· ἀλλ' ὅταν στηριζόμενος ὑπὸ τῶν σχοινίων ὑπερβῆ τὰς δυσκολίας ταύτας, ὁ μὲν κατήφορος ἐξισοῦται θαμνηδόν, τὸ δὲ ἔδαφος πλατύνεται, καὶ δυναταί τις διευθυνομένος πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὰ ἀπομακρυνθῆ περισσότερον τῶν κρημνῶν, ὥστε μόνις περὶ τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης διόδου τὰ σχοινία ἀποκαθίστανται πλέον περιττὰ· τὸ ὑπόλοιπον τῆς ὁδοῦ εἶναι εὐκόλον ὅσον δύναται τὸ ἦναι ὁδὸς ὑπογείου, τοῦ ὁποίου τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ ὑπῆρξαν οἱ μόνον ἀρχιτέκτονες. Ἄφου δὲ ὁδεύσῃ τοιουτοτρόπως κατὰ κάθετον ὀριζοντίως καὶ καθ' ὅλας τὰς ἄλλας πλαγίας ἐν τῷ μεταξύ διευθύνσεις, διάστημα περίπου 500 ἢ 600 ποδῶν, φθάνει ἐπὶ τέλους μετὰ τῶσους κόπους εἰς τὸ μέρος τὸ κυρίως ὀνομαζόμενον σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου.

Τὸ σπήλαιον τοῦτο κατὰ τοὺς ὡς ἔγγιστα ὑπολογισμοὺς εὐρίσκεται εἰς κατὰ κάθετον βάθος 260 Γαλλικῶν ποδῶν, ἔχον ὕψος 180 καὶ ἔκτασιν 360. Οἱ τοῖχοι καὶ οἱ θόλοι αὐτοῦ εἶναι ἐσχηματισμένοι ἀπὸ τιτανώδεις λίθους καὶ κρυσταλλόπηκτα· ἢ εἰς τὸ διάστημα τοῦ σπηλαίου διόδος δὲν εἶναι ἐλευθέρα, διότι ἄπειροι σταλακτῆται κατέρχονται ἀπὸ τῶν θόλων ἐν

εἶδει στηλῶν, κρεμώμενοι ὡς στέφανοι, ἢ ἐκτεινόμενοι ὡς παραπετάσματα καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῶν τοίχων, ἐν ᾧ ἐξέρχονται ἐκ τοῦ ἐδάφους ἄλλοι σταλακτῆται οἵτινες ἀνυφύμενοι ὑπὸ τὰ πλέον ἀλλόκοτα καὶ ποικίλα σχήματα, ἐνόονται μετὰ τῶν ἐκ τῶν θόλων κατερχομένων καὶ σχηματίζουσι παραδοξότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον φαινόμενον. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν τὰ κρυσταλλώματα ταῦτα σχηματιζόμενα ἐκ τιτανωδῶν ὑλῶν ἔχουσιν ἀμαυρὰν, ἀνώμαλον καὶ τραχείαν ἐπιφάνειαν καὶ ἐπομένως στεροῦνται τῆς διαφανοῦς καὶ λείας ιδιότητος τοῦ κρυστάλλου.

Ἐκ δὲ τούτου πρέπει τὸ κατατάξωμεν μεταξὺ τῶν μύθων τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα τινες διηγοῦνται ὅτι γίνονται διὰ τῆς ἀντανεκλάσεως τῶν φῶτων ἐπὶ τῶν στύλων καὶ τῶν τοίχων τοῦ σπηλαίου τῆς Ἀντιπάρου. Εἰς δὲ τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου ὑπάρχει πελώριος σωρὸς σταλακτῆτῶν ἔχων ὕψος 24, καὶ περιφέρειαν 20 Γαλλικῶν ποδῶν, ὀνομαζόμενος βωμὸς ἕνεκα τοῦ σχήματος αὐτοῦ. Πλησίον δὲ τοῦ βωμοῦ ὑπάρχει ἀχανῆς στενὸς βόθρος δεχόμενος τὰ καταρρέοντα ὕδατα καὶ τοῦ ὁποίου τὸ βάθος μένει μέχρι τοῦδε ἀνεξερεύνητον· ἐκ δὲ τῆς ὀπῆς ταύτης ἐξέρχεται κατάψυχος καὶ καθαρὸς ἀήρ, ζωογονῶν καὶ μετριάζων ἐφ' ἰκανὸν διάστημα τὴν πνιγρὰν τοῦ σπηλαίου ἀτμοσφαῖραν. Κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην τῶν κατοίκων τοῦ Ἀρχιπελάγους τὸ σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου ἐκτείνεται δι' ὑπογείων ὁδῶν καὶ διαπερῶν ὑπὸ τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης, ἔχει διέξοδον ἐπὶ τῆς πλησίον νήσου τῆς Ἴου. Διηγοῦνται μάλιστα ὅτι κριὸς τις, ῥιφθεὶς ἐπίτηδες εἰς τὸν βόθρον τοῦτον ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Ἀντιπάρου, ἐξῆλθεν εἰς τὴν νῆσον Ἴον.

Τὸ σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου θεωρεῖται γενικῶς περιέργων ὄχι μόνον ὡς θαυμάσιον καὶ μεγαλοπρεπὲς φυσικὸν φαινόμενον, ἀλλ' ὡς ἀξιόλογον μνημεῖον τῶν τρομερῶν καταστροφῶν, τὰς ὁποίας κατὰ καιροὺς τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ ἐπέφερον ἐπὶ τῆς γῆνιου ἡμῶν σφαίρας.